

Nieuwe Koude Oorlog?

Pre-University Class Russische Studies

Universiteit Leiden

Anna-Elise Peerlings

04 maart 2022

Disclaimer: Dit verslag is geschreven voordat Rusland Oekraïne binnenviel op 24 februari 2022 en een oorlog begon in Oekraïne.

Ten eerste wil ik beginnen met duidelijk maken dat het begrip 'koude oorlog' een definitie is voor een oorlog waarin geen rechtstreekse confrontatie is en waarin geen wapens naar elkaar worden gebruikt. Bij het gebruik van het begrip 'koude oorlog', wordt dan ook niet altijd de Koude Oorlog van 1945 - 1991 bedoeld. Je kan de Koude Oorlog van 1945 - 1991 dan ook niet vergelijken met de situatie van nu.

Allereerst bestaat de Sovjet-Unie niet meer. Dit betekent dat het tegenwoordige Rusland niet meer zo machtig is als vroeger. Het beschikt over minder capaciteit en gezag dan het in de tweede helft van de twintigste eeuw had. Aan de andere kant zijn de Verenigde Staten ook niet meer de economische grootmacht die het toentertijd waren. Daarbovenop zijn ze ook niet meer de hegemonie die ze tot ongeveer 2010 waren. De wereld is namelijk niet meer bipolair zoals in de tweede helft van de vorige eeuw. De wereld is op dit moment multipolair met China als derde land met een grote invloedssfeer. Er zijn daarnaast ook nog landen en unies die het zelf economisch ook heel goed doen, zoals India, Indonesië en de Europese Unie.

De Koude Oorlog van 1945 - 1991 was een strijd tussen twee ideologieën. Ook hiervan is geen sprake meer in de huidige situatie. Tijdens de Koude Oorlog waren er twee blokken: het kapitalistische en het communistische blok. Deze twee blokken waren als de dood voor elkaar. Op dit moment kunnen we niet spreken van een blok, maar eerder van een agglomeratie. Landen zoals Rusland, Belarus, China, Hongarije, Venezuela, Turkije, Iran en Saoedi-Arabië zullen elkaar de hand boven het hoofd houden om hun huidige autocratische leiders maar aan de macht te houden, ook al mogen ze elkaar niet enorm. Zo zullen China en Rusland elkaar steunen, maar wantrouwen elkaar ongelofelijk.

De huidige situatie in Oekraïne kan dan ook als een test worden ervaren voor de Verenigde Staten. De Verenigde Staten en de NAVO kunnen het niet toelaten dat Rusland een veto uitoefent op de toelating van Oekraïne tot de NAVO als Rusland niet eens in de NAVO zit. Als Rusland zijn zin krijgt zou dit alleen bewijzen dat de NAVO niks waard is.

Een militair conflict met Rusland in Oekraïne zou aan beide kanten veel levens eisen. De Verenigde Staten weten dit en Rusland weet dit ook. De heersers van Rusland hebben echter in de loop der eeuwen nooit om mensenlevens gegeven, alleen om macht. Voor Poetin zou dit geen probleem zijn en hij hoeft zich ook geen zorgen te maken om zijn populariteit en

dus zijn positie, aangezien hij een tijd terug een wet heeft aangenomen waarin staat dat Poetin tot 2036 president van Rusland kan blijven. De Verenigde Staten zouden echter niet zomaar kunnen toelaten dat Rusland ook maar Loehansk of Donetsk binnenvalt. Deze opstandige regio's zijn dan wel door Rusland erkend, maar in theorie zou het betekenen dat als Rusland deze regio's inneemt door een aanval, China hetzelfde zou kunnen doen bij Taiwan dat door China wordt beschouwd als een afvallige provincie. Er staat dus meer op het spel dan alleen de soevereiniteit van Oekraïne.

Tijdens de Koude Oorlog waren de Verenigde Staten bang voor het domino effect van het communisme. Hierom werden er zogenaamde proxy wars uitgevochten in landen zoals Korea en Vietnam. De Verenigde Staten hoeven nu niet meer bang te zijn voor een domino effect, want er is geen ideologie meer. Waar de Verenigde Staten nu wel bang voor kunnen zijn, is dat autocratische leiders in de landen om hun land heen, eensgezinde staatshoofden naar voren schuiven. Het Verenigd Koninkrijk waarschuwde er voor dat dit mogelijk in Oekraïne zou kunnen gebeuren.

Al met al kunnen we dus stellen dat er geen Nieuwe Koude Oorlog aan de gang is, omdat de twee blokken van toen niet meer de enige twee grootmachten ter wereld zijn. Een militair conflict is alleen nog maar te voorkomen door met elkaar om tafel te gaan. Daar zouden dan echter niet alleen Rusland en de Verenigde Staten bij moeten aansluiten, maar ook andere landen, aangezien de wereld niet meer bipolair, maar multipolair is. Er zou ook niet meer een ideologische Koude Oorlog kunnen ontstaan, maar eerder een koude oorlog tussen democratie en autocratie.